Natuur-inclusief
Bouwen Heusden

Groennorm **Natuur-inclusief** **Bouwen** **Heusden**

Inhoud

1. Inleiding 4

2. Samenvatting Groennorm gemeente Heusden 6

3. Wanneer is de Groennorm van toepassing? 7

4. Kwaliteitswaarden 9

5. De Groennorm 11

5.1 Groen op maaiveld 12

5.2 Bomen 14

5.3 Maatwerk voor de gemengde gebieden en bedrijventerrein en bij sloop. 15

6. Soortenmanagementplan (SMP) 19

7. Begrippen 22

Bijlage 1 Soortenmanagementplan 23

Bijlage 2 Groeiplaats bomen 25

Bijlage 3 Centrum/ gemengde gebieden 26

Literatuur 32

1. Inleiding

1.1 De opgave

In deze groennorm gaat het over nieuwe bouwontwikkelingen, die als we het goed doen ook kansen bieden voor groene ontwikkeling in de kernen.

Bij elk project hebben we vele uitdagingen. Parkeren, wegen, paden, kabels/leidingen, gebouwen; voor alles bestaan normen; voor groen niet. Groen wordt per wijk verschillend ingevuld. Soms is het het sluitstuk, soms een uitgangspunt. We willen een minimum hanteren en kwaliteitswaarden meegeven.

Groenblauwe netwerken verbeteren de biodiversiteit, waterretentie en gaan hittestress tegen. Bovendien wandelen, recreëren, sporten, ontmoeten we elkaar in een groene ruimte en draagt het bij aan het welzijn en de gezondheid van mensen. Het belang is groot genoeg om voor groen minimumnormen te gaan hanteren.

Bij iedere nieuwe bouwontwikkeling gaan we werken aan natuur inclusieve- en klimaat adaptieve bouw. Dit deden we al, maar dit gaan we bewuster en systematischer doen. Een norm geeft duidelijkheid voor ontwikkelaars. Hiermee zorgen we ervoor dat tegelijk met de bouwontwikkeling de leefomgeving aantrekkelijk is en blijft voor mens en dier.

1.2 Tot standkoming

Bij het vaststellen van het groenbeleid van gemeente Heusden in 2023 is bepaald dat er een uitwerking van een groennorm zou volgen. In onze speurtocht naar deze normen hebben we de volgende stappen gezet:

- ✓ onafhankelijk onderzoek naar groennormen, waarbij gekeken is naar de documenten van de rijksoverheid[1]
- ✓ zien wat we nu hebben binnen de gemeente en we willen behouden of verbeteren,
- ✓ bekijken van goede voorbeelden van andere gemeenten en het functioneren daarvan (zie literatuurlijst).

De minimale voorwaarden zijn aan de ene kant voorzichtig geformuleerd om onnodige investeringen te voorkomen. Aan de andere kant moeten ze stevig genoeg om schade in de toekomst te voorkomen. De groennorm zal periodiek aan nieuwe inzichten worden aangepast.

1.3 Leeswijzer

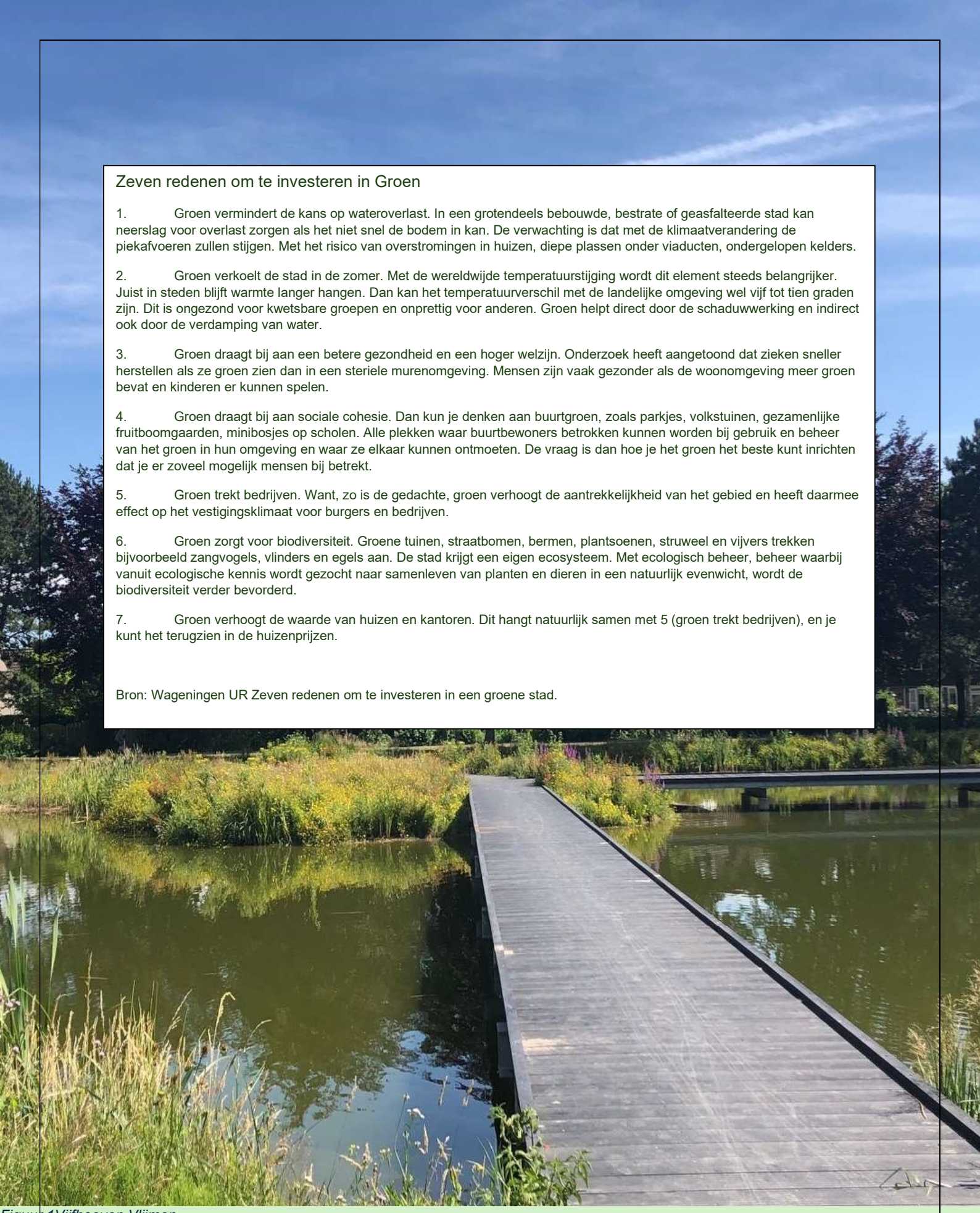
Hoofdstuk 2 geeft een samenvatting van de groennorm. In hoofdstuk 3 leest u wanneer de groennorm van toepassing is.
Hoofdstuk 4 gaat in op de kwaliteit die we van het groen verwachten
Bekijk hoofdstuk 5 om snel een indruk te krijgen wat de groennorm bij grotere ruimtelijke ontwikkelingen op hoofdlijnen inhoudt. Wat zijn de vaste normen en om welke kwaliteits-waarden gaat het?
In dat hoofdstuk volgt ook een toelichting op de verschillende onderdelen van de groennorm

- groen op maaiveld; hoeveel verwachten we en een toelichting op biodivers en kwalitatief groen.
- het planten van bomen; het waarom, hoe, hoeveel, wat, waar en beschermde structuren.
- alternatieven voor de kernen en bedrijventerreinen, waar de norm moeilijk te halen is.

In hoofdstuk 6 gaan we in op de voorzieningen voor soorten die in gebouwen wonen en de relatie met het Soortenmanagementplan
Hoofdstuk 7 omvat de begrippenlijst.

[1] **Groen-en klimaatnormen in de stad en omgeving** Een verkenning vanuit de wetenschap, Wageningen universiteit, Snep en Goosens, 2022

Een praktische verkenning naar een Nederlandse groen-en klimaatnorm, SWECO, januari 2024

Zeven redenen om te investeren in Groen

1. Groen vermindert de kans op wateroverlast. In een grotendeels bebouwde, bestrate of geasfalteerde stad kan neerslag voor overlast zorgen als het niet snel de bodem in kan. De verwachting is dat met de klimaatverandering de piekafvoeren zullen stijgen. Met het risico van overstromingen in huizen, diepe plassen onder viaducten, ondergelopen kelders.

2. Groen verkoelt de stad in de zomer. Met de wereldwijde temperatuurstijging wordt dit element steeds belangrijker. Juist in steden blijft warmte langer hangen. Dan kan het temperatuurverschil met de landelijke omgeving wel vijf tot tien graden zijn. Dit is ongezond voor kwetsbare groepen en onprettig voor anderen. Groen helpt direct door de schaduwwerking en indirect ook door de verdamping van water.

3. Groen draagt bij aan een betere gezondheid en een hoger welzijn. Onderzoek heeft aangetoond dat zieken sneller herstellen als ze groen zien dan in een steriele murenomgeving. Mensen zijn vaak gezonder als de woonomgeving meer groen bevat en kinderen er kunnen spelen.

4. Groen draagt bij aan sociale cohesie. Dan kun je denken aan buurtgroen, zoals parkjes, volkstuinen, gezamenlijke fruitboomgaarden, minibosjes op scholen. Alle plekken waar buurtbewoners betrokken kunnen worden bij gebruik en beheer van het groen in hun omgeving en waar ze elkaar kunnen ontmoeten. De vraag is dan hoe je het groen het beste kunt inrichten dat je er zoveel mogelijk mensen bij betrekt.

5. Groen trekt bedrijven. Want, zo is de gedachte, groen verhoogt de aantrekkelijkheid van het gebied en heeft daarmee effect op het vestigingsklimaat voor burgers en bedrijven.

6. Groen zorgt voor biodiversiteit. Groene tuinen, straatbomen, bermen, plantsoenen, struweel en vijvers trekken bijvoorbeeld zangvogels, vlinders en egels aan. De stad krijgt een eigen ecosysteem. Met ecologisch beheer, beheer waarbij vanuit ecologische kennis wordt gezocht naar samenleven van planten en dieren in een natuurlijk evenwicht, wordt de biodiversiteit verder bevorderd.

7. Groen verhoogt de waarde van huizen en kantoren. Dit hangt natuurlijk samen met 5 (groen trekt bedrijven), en je kunt het terugzien in de huizenprijzen.

Bron: Wageningen UR Zeven redenen om te investeren in een groene stad.

Figuur 1Vijfhoeven Vlijmen

2. Samenvatting Groennorm gemeente Heusden

Stap	Voorwaarde/Trigger	Actie/Norm	Uitzondering/Maatwerk
1	**Nieuwe bouwontwikkeling?**	Ja → Ga naar stap 2	Nee → Groennorm niet van toepassing
2	**Type ontwikkeling**	Grote ontwikkeling: alle normen van toepassing	Kleine ontwikkeling: zie stap 3
3	**Kleine ontwikkeling**	SMP toepassen + groene erfafscheiding + waterberging	Woningsplitsing zonder optopping → vrijgesteld
4	**Grote ontwikkeling**	Minimaal 40% van plangebied is groen, waarvan 20% openbaar	Centra of bedrijventerreinen → Ga naar stap 6/7
5	**Bomen bij grote ontwikkeling**	1 boom per 200 m² bouwvlak + behoud bestaande bomen (1 grote boom behouden telt voor 5 bomen bij voldoende stamomtrek)	Centra/bedrijventerrein → andere norm (zie stap 6/7)
6	**Locatie: centrum/ gemengd gebied**	Ja →Min. 30% groen, waarvan 15% op maaiveld en openbaar, rest kan via gevel/dakgroen. Boomnorm 1 boom per 500 m2	Bij meer dan 60% verharding, mag een hoger percentage op dak of aan de gevel Boomkroon boven verharding telt als oppervlakte groenalternatief kroonoppervlak
7	**Locatie: bedrijventerrein?**	Ja → Min. 30% groen, 15% op maaiveld+ 1 boom per 500 m² bouwvlak	Toegankelijkheid vereist op 15% van het groen.
8	**Functiewijziging zonder ruimtelijke impact?**	Groennorm niet van toepassing	Bij impact (bv. verkeer): telt als nieuwe ontwikkeling
9	**Optopping?**	Ja → Regels kleine ontwikkeling van toepassing	Bij (gedeeltelijke) sloop: telt als nieuwe ontwikkeling
10	**Biodiversiteitseis**	Min. 30% van het groen moet biodivers zijn	Zie definities voor criteria biodivers groen
11	**SMP verplichting bij nieuwbouw**	Verblijfsvoorzieningen voor gierzwaluw, huismus, vleermuis verplicht	Zie bijlage SMP voor exacte aantallen
12	**Groenkwaliteitswaarden**	Toets op: nabijheid groen, schaduwplekken, biodiversiteit, speelruimte, groene routes, boombehoud	Altijd van toepassing bij nieuwe ontwikkeling
13	**Gebiedsontwikkeling met deelgebieden?**	40% norm geldt op totaal plangebied; onderlinge bijdrage per deelgebied vereist	Op basis van vastgestelde gebiedsvisie mogelijk
14	**Minder dan 40 m² ruimte voor bomen?**	Geen boomverplichting (centra)	Alleen bij volledige onmogelijkheid
15	**Werkafspraken landschapskwaliteit (buitengebied)**	1% van uitgifteprijs als extra investering	Bovenop groennorm, geldt alleen bij ontwikkeling in buitengebied

---

🔎 **Definities (vereenvoudigd)**

- **Biodivers groen**: inheems, nectar-/zaadrijk, meerdere biotopen (gras, struiken, bomen, water).
- **Boomgrootte 1**: >12 m, grootte 2: 6–12 m, grootte 3: <6 m.
- **Dakgroen telt**: 50% mee; gevelgroen telt 3x voor maaiveldgroen.
- **Gevelgroen = verticaal groen**: ook constructies met substraat of irrigatie.

GEMEENTE HEUSDEN

3. Wanneer is de Groennorm van toepassing?

De Groennorm is van toepassing wanneer er gebouwd gaat worden en daarvoor een ruimtelijk plan opgesteld moet worden. Veelal is dat bij woningbouw en utiliteitsbouw. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen grote en kleine ontwikkelingen.
Bij grote bouwontwikkelingen is de Groennorm geheel van toepassing en bij kleine bouwontwikkelingen beperken we ons tot geringere eisen.

De Groennorm is van toepassing bij:
1. Nieuwe bouwontwikkelingen;
2. Optopping;
3. Functieverandering;
4. Anders.

3.1 Nieuwe bouwontwikkelingen

Een bouwontwikkeling is een nieuwe ontwikkeling als er een nieuw of groter beslag op de ruimte is. Of, als er alleen een wijziging van de gebruiksfunctie is, die op een andere manier wezenlijke ruimtelijke effecten heeft. Een combinatie van een ontwikkeling met een nieuw of groter planologisch ruimtebeslag en een functiewijziging is ook mogelijk. Daarnaast valt een bouwontwikkeling ook onder een nieuwe ontwikkeling als bestaande bebouwing deels of geheel gesloopt wordt en er nieuwbouw voor in de plaatst komt (bijvoorbeeld een school voor een school). Onderscheid wordt gemaakt in grote en kleine ontwikkelingen.

3.1.1 Grote ontwikkelingen

Bij grote ontwikkelingen is de Groennorm in het geheel van toepassing (zie hoofdstuk 4). Een nieuwe ontwikkeling is een grote ontwikkeling als deze voldoet aan de volgende voorwaarden:
1. er is een aanpassing van het omgevingsplan nodig of buitenplanse omgevingsplan activiteit- vergunning (BOPA) nodig, en;
2. het plangebied is gelijk aan of groter dan 1.500 m^2 of;
3. er worden 12 of meer woningen of andere bebouwing met een oppervlakte van ten minste 200 m^2 gerealiseerd.

3.1.2 Kleine ontwikkelingen

Als voor nieuwbouw een bopa nodig is of een aanpassing van het omgevingsplan, maar de activiteit is kleiner dan bovenstaand, dan valt het onder kleine bouwontwikkeling. Bij kleine bouwontwikkelingen gelden de regels van het Soortenmanagementplan. Verder stellen we eisen aan de erfafscheiding richting openbaar gebied. Als er een erfscheiding aangebracht wordt, dan moet deze tenminste aan de zijkant en achterzijde van (levend) groen zijn[2].

Uiteraard blijft het bij deze ontwikkeling gewenst om (extra) groen toe te voegen, maar leggen we dit niet vast in een norm. Het is aan de ontwikkelaar om het plan te voorzien van voldoende groen. Uit ervaring blijkt ook dat dit gebeurt, vaak ook in combinatie met waterberging

3.2 Optopping

Bij optopping is er sprake van het toevoegen van woningen door een bestaand gebouw te verhogen met één of meerdere bouwlagen. Hierbij is mogelijk ook een functiewijziging aan de orde. De eisen voor kleine ontwikkeling zijn dan van toepassing. Wanneer er sprake is van een ontwikkeling waarbij de bestaande bouw deels of geheel gesloopt wordt dan valt dit onder de definitie van een nieuwe bouwontwikkeling (3.1).

3.3 Functiewijziging

Bij een functiewijziging is er sprake van het wijzigen van de huidige gebruiksfunctie naar een of meerdere andere gebruiksfuncties.

Voor deze ontwikkelingen vallen we ook terug op de wettelijke regels met betrekking tot waterberging, Soortenmanagementplan voor gebouwbewonende soorten en regels voor erfafscheiding naar openbaar gebied.
Bij functiewijziging kan er sprake zijn van een nieuwe bouwontwikkeling (3.1). Hiervan is sprake als de functiewijziging wezenlijke ruimtelijke effecten heeft. Dus bijvoorbeeld wanneer er een grote verkeer aantrekkende werking van uit gaat. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als een groot kantorencomplex getransformeerd wordt naar een mixed-used gebouw. In dat geval valt de ontwikkeling onder de definitie van een nieuwe

[2] Met uitzondering van brandgangen.

bouwontwikkeling. Verandert er nagenoeg niets aan de buitenzijde van het gebouw en het terrein, dan valt het project buiten de groennorm (bijvoorbeeld ook woningsplitsing).

4. Anders

Reduceren of verplaatsen van bebouwing
Ontwikkelingen die bebouwing reduceren of verplaatsen, zijn geen nieuwe ontwikkeling. Bijvoorbeeld de “maatwerk met als doel omgevingskwaliteit” art 5.14 Omgevings-verordening. Of het anders situeren van bedrijfsfunctie op een bedrijventerrein, waarbij het aantal vierkante meters minder wordt. Dus salderen binnen een plangebied of reductie van onbebouwde plancapaciteit, is ‘in beginsel’ vrijgesteld van de groennorm.

Figuur 2 Julianastraat Drunen

4. Kwaliteitswaarden

De kwaliteitswaarden tellen altijd als de groennorm van toepassing is.
We beogen hiermee elke nieuwe bouwontwikkeling bewuster te laten bijdragen aan groene kwaliteiten van wijken.
Het betreft

- nabijheid van groen om de woning,
- schaduwrijke verblijfsplek in de buurt,
- aandacht voor biodiversiteit,
- aanwezigheid van parken in de buurt met ruimte voor spelen/verblijven,
- groene routes,
- bijdragen aan de groenstructuur,
- aansluiten bij bestaande kwaliteit,
- groen rondom de kernen,
- huidig openbaar groen niet verder af laten nemen.

4.1 Groen rondom elke woning

Rondom ieder huis, in iedere straat moet uitzicht zijn op groen. Zorg daarom voor spreiding van de bomen door de wijk, zodat elk huis uitkijkt op een boom. Ook de eis “groene erfafscheidingen” ondersteunt de vergroening van de buurt (hoofdstuk 3).

4.2 Elke 300 meter een schaduwrijke verblijfsplek

Voor elke woning moet er binnen 200-500 meter een schaduwrijke plek zijn om even te verblijven.

4.3 Biodiversiteit:

Groen draagt bij aan biodiversiteit als het

- in verbinding staat met aanwezige groenstructuren;
- expliciet gericht is op de aanwezigheid van nectar-en waardplanten ten behoeve van insecten en bij voorkeur inheems is;
- bestaat uit meerdere biotopen/onderdelen in verschillende lagen (bloemrijk gras - kruiden- struiken/struweel-bomen/bos - water/oevers);
- gericht is op overgangen/ gradiënten tussen bovengenoemde onderdelen (natuurlijke oevers, mantel/ zoomvegetaties);
- aansluit op eisen van doelsoorten (binnenstad) en daarmee aan de eisen t.a.v. voedsel/verblijf/voortplanting/ verbinding, ofwel de 4 v’s;
- wordt beheerd ten behoeve van een duurzame instandhouding van biodivers assortiment en/of biotooponderdelen en hun overgangen.

Binnen een plan moet tenminste 30% van het groen bestaan uit biodivers groen. Zie ook hoofdstuk 5.1.2

4.4 Behoud van bestaande bomen

Het duurt vele jaren voordat een boom zijn volwassen kroon bereikt. Daarom hechten we aan het behoud van bestaande gezonde bomen. Als bomen behouden worden, dan hoeven minder bomen aangeplant te worden (zie hoofdstuk 5.2 over bomen).

4.5 Spelen, verblijven, ontmoeten

Straten en buurten zijn socialer als er leefbare, fijne plekken worden aangelegd. Er is behoefte om te spelen, te sporten en meer te bewegen in de buitenlucht. We willen meer dingen samen doen en elkaar ontmoeten.
Plannen worden getoetst op nabijheid van een ontmoetingsplek.

- Binnen 300 (200-500) meter diagonaal van ieder huis is een verblijf- speelruimte van tenminste 500 m^2
- Binnen 1000 meter diagonaal van ieder huis is een park van tenminste 1 hectare.

Zie ook Visie op beweeg en ontmoetingsruimte

4.6 Groene routes

“Groene routes” stimuleren een gezond leven. Aantrekkelijke groene publieke ruimten die verbonden zijn, nodigen uit tot bewegen. Ze dragen bij aan zowel de mentale als fysieke gezondheid van bewoners.
Plannen worden getoetst op mogelijkheden om vanuit huis via groen te wandelen en het buitengebied in te trekken. De routes moeten aangenaam zijn en voor tenminste 30% beschaduwd met bomen.
Groene routes zijn verder van wezenlijk belang voor diersoorten, die langs deze verbindingszones kunnen migreren.

4.7 Groenstructuur

In 2023 heeft de gemeente Heusden de groenstructuur vastgesteld. Daar is een aanwezige groenstructuur bepaald die in stand moet blijven en een groenstructuur die wenselijk is. Bij nieuwe plannen moet de aanwezige groenstructuur in stand blijven. Dat wil zeggen; bijgedragen wordt aan de gewenste groenstructuur en voortgebouwd wordt op de groenstructuur. Daarmee leggen we verbindingen van groene routes in de kernen en naar het buitengebied.

4.8 Aansluiten bij bestaande kwaliteit

Om bij te kunnen dragen aan groenstructuur/groene routes en het behoud van bestaande bomen is een analyse nodig. Bekeken moet worden wat de bestaande openbare ruimte nodig heeft aan ontwikkelingswensen op straat-, buurt-, wijk-, dorpsniveau. Nieuwe openbare ruimte moet helpen om de ervaren minpunten van de bestaande (groene) omgeving te verbeteren.

4.9 Groen rondom de kernen

Bij elke ontwikkeling in het buitengebied moet een investering in het landschap gedaan worden. Dit komt uit de provinciale regeling ‘Kwaliteitsverbetering Landschap”. Bij een planmatig (stedelijke) ontwikkeling is dat 1% van de uitgifteprijs. Deze groene inpassing valt buiten de eisen zoals bepaald in deze groennorm en is dus extra. De investering wordt zoveel mogelijk gestoken in het aanleggen van ruigere natuur, voedselbossen en wandelpaden direct om de dorpen.

De Demer Heusden Vesting

5. De Groennorm

Iedere bouwontwikkeling wordt natuur-inclusief en klimaat-adaptief uitgevoerd. Hiervoor is een norm opgesteld met drie vaste voorwaarden. De voorwaarden gelden voor grotere ontwikkelingen (zie hoofdstuk 3). Daarnaast gelden de kwaliteitswaarden.

De vaste voorwaarden bij grote ontwikkeling

De vaste voorwaarden van de Groennorm bestaan uit:

1. Groen op maaiveld: minimaal 40% van de oppervlakte van het plangebied van een bouwontwikkeling bestaat uit groen op maaiveld. Tot maximaal 20% van de oppervlakte van het plangebied tellen private tuinen mee.
2. Bomen: binnen iedere bouwontwikkeling worden bomen toegevoegd: minimaal 1 boom per 200m2 bebouwing (bouwvlak).
3. Voorzieningen voor gebouw bewonende soorten: er dienen voorzieningen voor vogels (gierzwaluw en huismussen) en vleermuizen te worden aangebracht aan elk nieuw gebouw. Dit volgens de normen zoals omschreven in het Soortenmanagementplan (SMP). Zie ook bijlage 1.
4. Erfafscheiding naar de openbare ruimte is groen.

Deze vaste voorwaarden zijn verder uitgewerkt in de volgende paragrafen.

Maatwerk in Centra/gemengde gebieden en bedrijventerreinen

In de centra en gemengde gebieden van de kernen (bestemming “Gemengd”) en op bedrijventerreinen is de norm aangepast: In Centra/ gemengd gebied en bedrijventerrein gaat de norm naar 30% waarvan 15% openbaar. Verder gelden maatwerkregels.

- In plaats van groen op maaiveld telt dak- (voor 50%) of gevelgroen (3 keer de oppervlakte) mee.
- Er wordt één boom per 500 m^2 nieuw gebouwd oppervlak toegevoegd.
- Als er al verharding aanwezig was in het gebied is de norm lager.
- De kroonoppervlakte van een boom telt als maaiveld groen.

Zie hierover meer details in hoofdstuk 5.3 en de kaart in bijlage 3: *Kaart centra gemengd gebied en bedrijventerrein.*

Kleine ontwikkeling

Voor kleinere ontwikkelingen geldt een groene overgang van privaat naar openbaar[3] en een bijdrage aan het SMP. Verder zijn de bestaande regels voor waterberging van toepassing. Zie ook hoofdstuk 3.

Kwaliteitswaarden:

Naast deze harde normen verwachten we dat de groene ruimte kwaliteit heeft. In hoofdstuk 4 wordt aangegeven waar we op toetsen.

[3] Met uitzondering van brandgangen.

5.1 Groen op maaiveld

In de handreiking van de rijksoverheid “Groen in en om de stad” wordt een voorzet gedaan voor normen die gehanteerd kunnen worden voor groen bij bouwontwikkeling. Daar zijn onderstaande minimale normen op gebaseerd. Daarnaast is gekeken naar andere gemeenten en gevraagd naar hun ervaring. Ook hebben we bekeken in hoeverre de norm vergelijkbaar is met dat wat we nu hebben.
Naast kwantiteit nemen we in elk project ook de kwaliteit mee via de kwaliteitsvariabelen. Zie hoofdstuk 4. Deze zijn zeker zo belangrijk als de kwantiteit.

5.1.1 Kwantiteit

Tenminste 40% van de oppervlakte van de bouwontwikkeling bestaat uit groen. Tot maximaal 20% van de oppervlakte van het plangebied tellen (niet openbare) tuinen mee.

Welk openbaar groen telt mee?
Al het openbaar groen, openbare parken en openbare tuinen tellen mee. Groen bestaat uit groene planten; bomen, gras, heesters, kruiden en vaste planten, maar ook water en wadi’s tellen mee. Open verharding telt voor 25% mee.

Voor elke particuliere tuin dient er rekening mee gehouden te worden dat een gedeelte daarvan gebruikt wordt voor oprit, terras, paden, houten schuurtjes etc. Voor de berekening van verhard/onverhard (dus groen) wordt een tool ontwikkeld samen met een berekening die nodig is voor de wateropvang.

5.1.2 Biodivers groen is beter

Minimaal 30% van het openbaar groen binnen het plangebied moet bestaan uit biodivers groen. Wat is dat dan? We onderscheiden 2 typen groen: standaard groen en biodivers groen.

Standaard groen
Onder standaard groen verstaan we traditioneel groen zoals: een gazon, solitaire bomen/struiken, leibomen, borders met planten, tenzij het inheemse planten/bomen zijn. Waterpartij met onnatuurlijke bodem (kunstmatige bodem) en wadi’s zonder specifiek biodivers beheer. Dit groen is goed voor wateropvang en voor vermindering hittestress, maar heeft slechts een beperkte meerwaarde voor de biodiversiteit.

Biodivers groen
Om de biodiversiteit te vergroten stellen we als voorwaarde dat 30% van het openbaar groen biodivers is. Zie ook hoofdstuk 4.
Dit is:

- groen dat inheems is en/of groen dat goed is voor gebiedseigen fauna,
- bloemrijk en/ of zadenrijk grasland,
- bomen in bosjes en/of gecombineerd met struweel,
- boomgaarden,
- bloemrijke/ bijenvriendelijke borders en
- waterpartijen/wadi’s met natuurlijk karakter en minstens 50% natuurvriendelijke oever/oppervlakte.

Biodivers groen levert een aanbod van voedsel (insecten, zaden), schuil-/ of verblijfsplekken op voor fauna. Er is daarbij sprake van variatie. Dat wil zeggen er komen minimaal twee verschillende elementen in voor, dus bij voorbeeld een combinatie van een poel en bloemrijk gras.
Bekijk voor inspiratie Basis kwaliteit natuur in de bebouwde omgeving

Figuur 3 Geerpark Vlijmen

5.2 Bomen

5.2.1 Waarde van bomen

Bomen hebben een grote meerwaarde. Vooral in de kernen, omdat die door haar stenige karakter snel opwarmt en lang warmte vasthoudt. Bomen zorgen voor schaduw en verdamping en daardoor voor meer koelte gedurende een langere periode. Ze zorgen voor voedsel en voor verblijf- en rustplekken voor o.a. vogels en vleermuizen. Bomen in lanen bieden schaduw bij wandelingen en fietstochten. Langs bosranden en in houtwallen zijn ze belangrijk voor voedsel en beschutting van dieren. Ze vormen onmisbare 'vliegroutes' tussen en binnen leefgebieden van vleermuizen.

5.2.2 Aandacht voor ondergronds

Het is belangrijk dat de bomen een goede groeiplaats hebben, zodat ze goed kunnen groeien en lang gezond blijven. Zie bijlage 2 Groeiplaats voor bomen.

5.2.3 Aantal

Voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt per 200m^2 'bouwvlak' 1 boom (van 1^e of 2e grootte in volwassen stadium hoger dan 6 meter, zie begrippenlijst) toegevoegd in het plangebied.

De Groennorm wil het behoud van bestaande bomen stimuleren.
Bestaande grote bomen binnen het plangebied tellen voor 5 nieuwe bomen mee. De boom moet dan van een 1e of 2e grootte soort zijn en tenminste al een zekere leeftijd hebben, dus een stamomvang van tenminste 65 centimeter voor langzaam groeiende soorten en 95 centimeter voor snelgroeiende soorten op 1.30 meter hoogte.

5.2.4 Goede soort kiezen

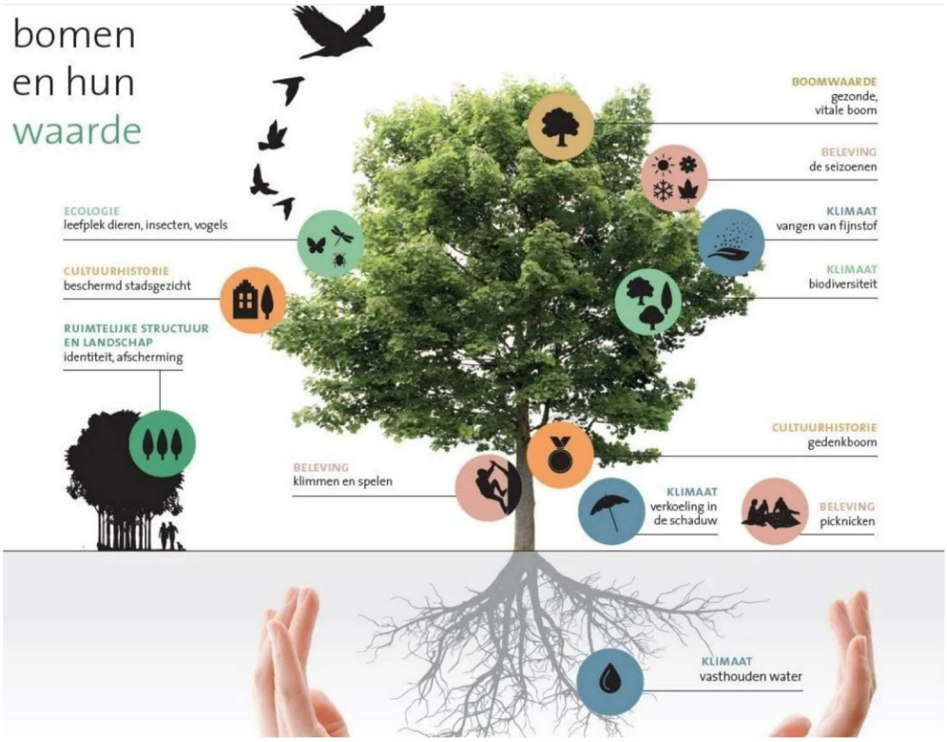
Om tot een goede keuze van bomen te komen raden we onderstaande tabel aan, https://bomentabel.nl/
In grote groene ruimtes hebben grote bomen de voorkeur. In kleine ruimtes is het logisch om soorten te planten die kleiner blijven.

5.2.5 Locatiekeuze

Om te zorgen voor maximaal profijt van schaduw van bomen streven we naar 40% beschaduwing van langzaam verkeerroutes (wandel- en fietsroutes) en 30% beschaduwing van openbare ruimte.

5.2.6 Beschermde structuren

In het groenbeleidsplan vind je welke structuur beschermd is en waar aanvullingen gewenst zijn van de bomenstructuur. Zie ook Hoofdstuk 6 Soortenmanagementplan en bomenstructuur. Heusden - RV Groenbeleidsplan 2023-2028

5.3 Maatwerk voor de gemengde gebieden en bedrijventerrein en bij sloop.

De drie vaste waarden en de kwaliteitswaarden zijn altijd van toepassing. Er zijn een drietal maatwerk toepassingen voor de vaste waarden. Het betreft:

- maatwerk voor de gemengde gebieden (Drunen, Vlijmen, Elshout, Haarsteeg, Heusden en Oudheusden)/centra
- maatwerk voor bedrijventerreinen,
- maatwerk in algemene zin.

5.3.1. Maatwerk 1: Gebiedsgerichte benadering voor de gemengde gebieden (Drunen, Vlijmen, Elshout, Haarsteeg, Heusden en Oudheusden)/centra.
In de centra is bij ontwikkelingen minder ruimte. De norm is daarom lager en er zijn alternatieve manieren van groeninvulling mogelijk. Voor de kaarten zie bijlage 3.

Alternatief 1: groen op maaiveld

De te vergroenen oppervlakte bedraagt hier 30% van de oppervlakte van de bouw ontwikkeling. Hiervan moet 15 % openbaar groen zijn.
Als alternatief voor een groene oppervlakte kan tot 15 % groen op dak of groen aan de gevel aangebracht worden. Ieder procent beneden de 30% oppervlakte groen komt terug als dak- en/of gevelgroen. Dus bij 15% groen op maaiveld, wordt de andere 15% als dak- en/of gevelgroen gemaakt. Dak- en gevelgroen wordt juridisch planologisch beschermd.

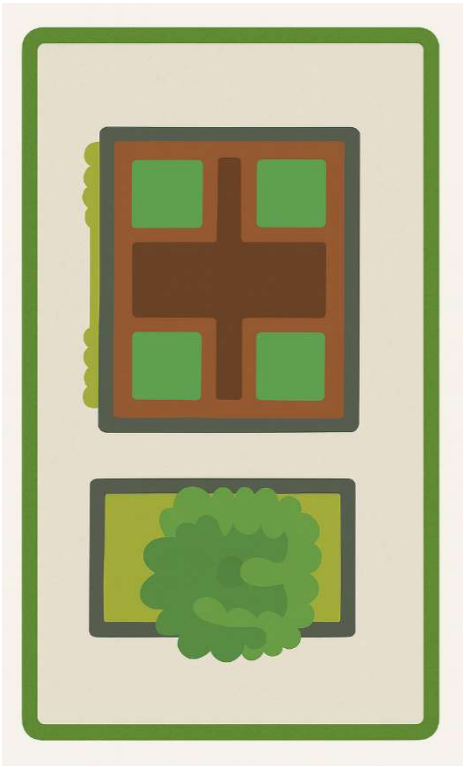
Alternatief 2: groen op maaiveld bij sloop

Als in een bestaande situatie het plangebied voor meer dan 60% is bebouwd, dan hoeft minder groen op maaiveld te worden aangelegd. Het volgende geldt: De te vergroenen oppervlakte bedraagt 30% van het plangebied. Op maaiveld moet minimaal 60% van het huidige *onbebouwde* deel van het plangebied groen worden. Aanvullend wordt er dak- en gevelgroen toegevoegd. Het dak- en gevelgroen en het groen op maaiveld halen samen de 30%-norm van het plangebied. Dak- en gevelgroen wordt juridisch planologisch beschermd.

VOORBEELD Centrum/gemengd gebied

Begin situatie	**Regel**	**Nieuwe situatie**
5000m2 plangebied met 1500m2 gebouw een strook groen 1000m2 Een bestaande grote eik	Minimaal 30% groen op maaiveld= 1500m2 Bij sloop 60% van het onverharde gedeelte (60% van 1000m2) = 600m2 wordt groen op maaiveld; de rest op dak of gevel. Groen op dak telt 50% Groen aan gevel telt 4 keer Haag naar openbaar gebied	1500m2 gebouw Minimaal 600 m2 groen op maaiveld: keuze 700 m2 Dan nog groen op dak en gevel 800m2 Grote boom blijft behouden: bestaande boom telt voor 5 nieuwe bomen. Groene haag rondom het terrein (tenminste aan openbare zijde)

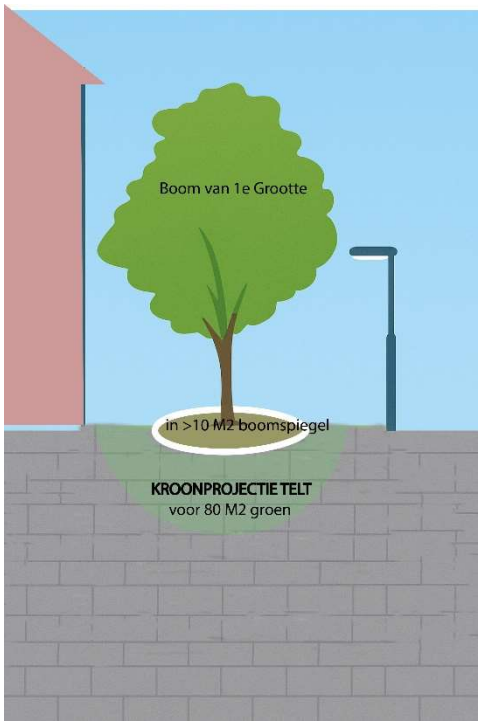
Alternatief 3: bomen
Juist in de centra is het van belang om meer bomen toe te voegen. De regel voor het toevoegen van bomen is: minimaal één boom per 200m² bouwvlak. Door de beperkte ruimte in de centra is dat lastig te realiseren. Daarom gelden in de centra/gemengde gebieden de volgende normen.

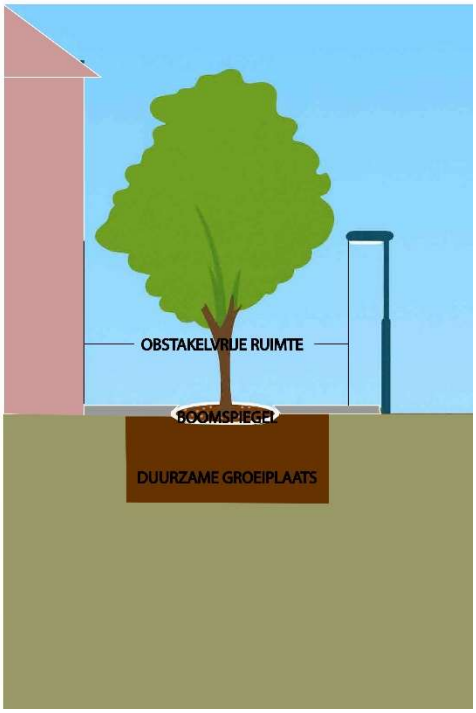
Alternatief 3A, een andere norm in relatie tot m2 bouwvlak:
voor de genoemde gebieden geldt 1 boom per 500m2 bouwvlak van de bebouwing.

Alternatief 3B, een andere norm bij 'boomoppervlak': in de centra tellen bomen met een boomspiegel (onverharde grond op maaiveld rondom een boom) groter dan 10m2 mee voor de 15% oppervlakte groennorm. Zowel bestaande bomen van de eerste grootte (dat zijn bomen die groot kunnen worden, zoals eiken) als nieuwe bomen van de eerste grootte tellen mee. Per boom van de eerste grootte telt dan 80 m2. Dit is het 'volwassen' kroonoppervlak/kroonprojectie.
De voorwaarden hierbij zijn:

- De boom van de eerste grootte is in de maat 30 tot 35 cm stamomtrek.
- Er is een minimale 'obstakelvrije bovengrondse groeiruimte' van 80m² per boom.
- Er wordt een 'duurzame groeiplaats' van minimaal (25 m3) doorwortelbaar volume gemaakt met bomenzand of vergelijkbare grond.
- Er wordt een 'verharding vrije boomspiegel' gemaakt van meer dan 10 m2.

Alternatief 3C, is er minder dan 40m² vrije ruimte op maaiveld beschikbaar? Dan is het niet mogelijk om bomen te plaatsen. Dan hoeven geen bomen geplant te worden.

5.3.2. Maatwerk 2: Gebiedsgerichte benadering bedrijventerrein

Omdat de ruimte schaars is op bedrijventerreinen en hier vaak grote oppervlakte aan bedrijfsbebouwing gewenst is, is er voor bedrijventerrein een lagere norm opgenomen voor groen en voor de bomen. De andere vaste en variabele kwaliteitswaarden blijven van toepassing.

Alternatief 1: groen op maaiveld bedrijven
Voor nieuwe bedrijventerreinen geldt dat er minimaal 30% van de oppervlakte van het plangebied aan groen wordt toegevoegd. Hiervan is minimaal de helft op openbaar terrein. De toegankelijkheid is van belang om bij te dragen aan een gezonde werkomgeving, waarin ook even een luchtje scheppen mogelijk is.

Alternatief 2: bomen en bedrijven
Voor bedrijventerreinen geldt dat per 500m2 bouwvlak een boom van de eerste orde moet worden toegevoegd.

Alternatief 3: Extra bomen (meer dan 1 per 500 m2 gebouw) tellen mee als oppervlakte groen.
Deze dient dan wel geplaatst te worden zoals beschreven onder Alternatieven centra 3B.

5.3.3. Maatwerk 4: maatwerkoplossing algemeen

Hoewel voor iedere bouwontwikkeling de groennorm van toepassing is, is voorstelbaar dat er uitzonderingen zijn. Daarom dient een maatwerkoplossing altijd mogelijk te zijn. Het toepassen van een maatwerkoplossing is altijd in overleg met een initiatiefnemer en de gemeente. In de afweging om maatwerk toe te passen, speelt een brede belangenafweging van ons gemeentelijke beleid en ambities mee. Het is altijd van belang om het toepassen van maatwerk te beargumenteren en te onderbouwen.

6. Soortenmanagementplan (SMP)

De gemeente Heusden heeft een plan opgesteld voor het in stand blijven van beschermde soorten als gebouwen worden gerenoveerd of verbouwd. Dit is het Soortenmanagementplan (SMP).
In dit plan staat dat we moeten borgen dat er voor mussen, vleermuizen en gierzwaluwen

- genoeg voedsel is,
- voldoende groene verbindingszones zijn of worden aangelegd,
- de omgeving veilig is,
- genoeg plekken zijn waar zij kunnen wonen of nestelen.

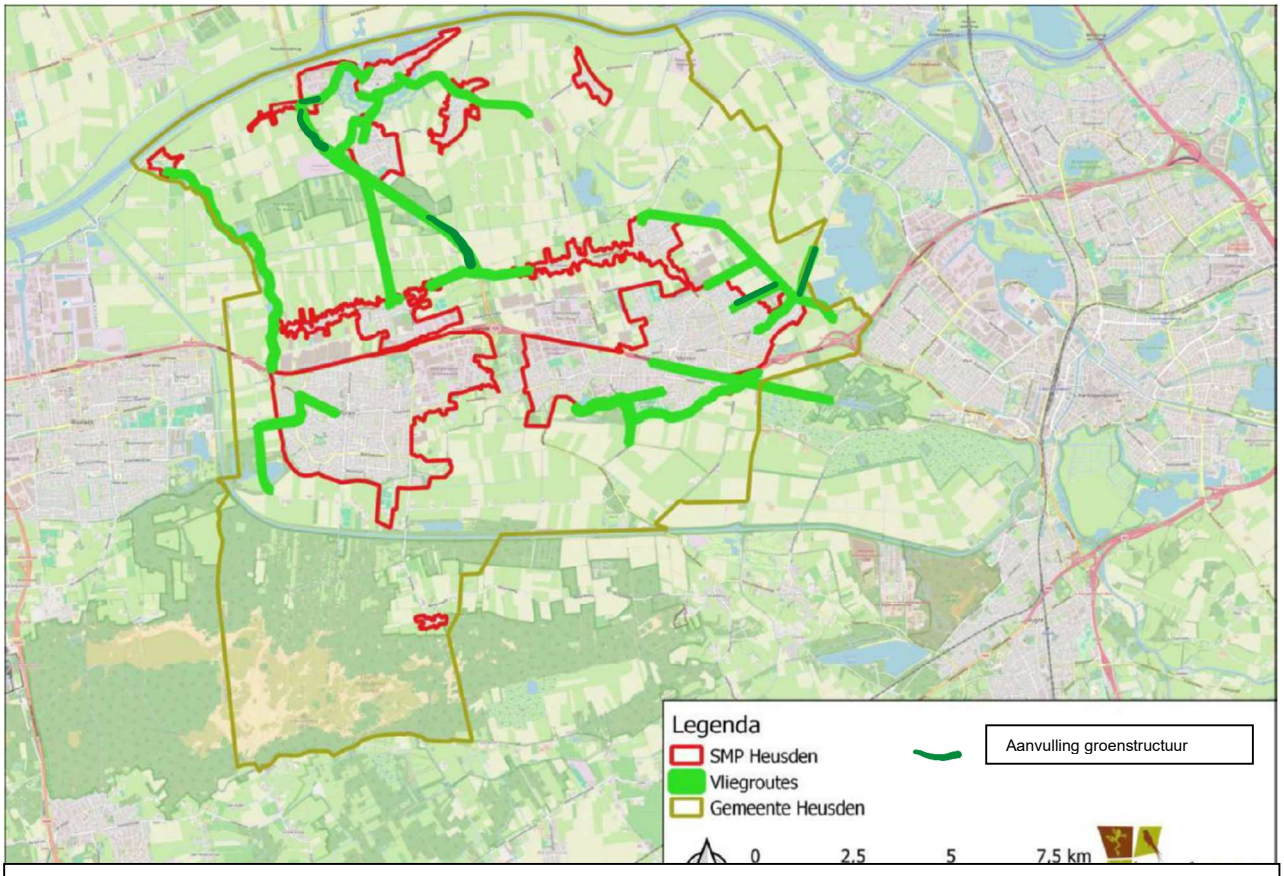

6.1 Voldoende voedsel.

We zorgen voor voedsel door in te zetten op meer biodiversiteit. Zie hoofdstuk 4.3.

6.2 We beschermen de verbindingszones en de vliegroutes voor de vleermuizen.

In de groenstructuur zijn de meeste vliegroutes al beschermd. We vullen de groenstructuur aan, zodat alle routes beschermd zijn. Zie figuur hieronder.

Donkergroen zijn de locaties aangegeven waar de groenstructuurkaart op aangevuld wordt. Ter hoogte van de Grassen gaat de lijn anders lopen.

6.3 We zorgen voor veiligheid.

Hagen bieden de noodzakelijke schuilgelegenheid voor huismussen. Zie hoofdstuk 5 over de aanleg van hagen. Voor verbouwers en isoleerders staan in het SMP werkprotocollen om te zorgen dat dieren, die verblijven in gebouwen, het pand veilig kunnen verlaten.

6.4 We zorgen voor voldoende nest- en verblijfplaatsen voor de dieren.

De gemeente plaatst paalkasten en hangt vleermuiskasten aan gebouwen. Bij nieuwbouw vragen we voortaan standaard (nest)kasten in te bouwen, zoals:

- neststenen voor huismussen en gierzwaluwen,
- vleermuiskasten, waaronder kraam- en winterverblijven bij grotere gebouwen.

Het inbouwen van deze kasten kost weinig extra moeite, maar heeft veel waarde voor de natuur en het behoud van beschermde soorten. In het soorten managementplan zijn ze een essentieel onderdeel van het compensatieplan. Zie ook bijlage 1.

Wie gaat isoleren of verbouwen moet onderzoek doen naar beschermde soorten en compensatie maatregelen nemen en daarvoor vergunning aanvragen bij de omgevingsdienst. Dat vergt veel tijd en veel geld.

De gemeente Heusden wil het verlenen van natuurvergunningen sterk vereenvoudigen en doet dat met het Soortenmanagementplan. De gemeente heeft in alle dorpen een groot ecologisch onderzoek gedaan. We hebben vooral gekeken naar beschermde dieren die last kunnen krijgen van verbouwen, isoleren of slopen van huizen. Met de kennis uit dit onderzoek hebben we bepaald wat nodig is om deze soorten te beschermen.

In het plan staan maatregelen om te zorgen dat beschermde dieren kunnen blijven leven in onze dorpen. De vele nieuwe woningen en wijken die we gaan bouwen geven ons de kans om de compensatieopgave goed te regelen. De meeste maatregelen zijn bedoeld voor de gierzwaluw, huismus en vleermuizen, maar ook andere dieren profiteren hiervan.

We verwachten in 2026 van de provincie een gebiedsbrede vergunning te krijgen voor het Soortenmanagementplan (SMP). Hier kunnen onze inwoners gebruik van maken. Ze moeten zich daarvoor melden bij de gemeente.

De maatregelen in dit hoofdstuk moeten zorgen voor de juridische borging van het SMP. We zullen de komende 10 jaar monitoren of het plan goed genoeg is; anders stellen we het bij.

Zo maken we samen een prettige en gezonde leefomgeving voor mens én dier.

7. Begrippen

Biodivers groen:
Onder biodivers groen verstaan wij groen dat bijdraagt aan een grotere soortenrijkdom. Biodivers groen is groen dat inheems is en/of goed is voor gebiedseigen fauna. Dit zijn: bloemrijk en/ of zadenrijk grasland, bomen in bosjes en/of gecombineerd met struweel, boomgaarden, bloemrijke/ bijenvriendelijke borders en waterpartijen/wadi's met natuurlijk karakter
Centrum Drunen Vlijmen: zie bijlage 3
Boom eerste, tweede en derde grootte:
Boomgrootte 1: hoger dan 12m, bijvoorbeeld beuken, eiken en essen.
Boomgrootte 2: tussen de 6m en 12m, bijvoorbeeld berken en linden.
Boomgrootte 3: kleiner dan 6m, bijvoorbeeld lijsterbessen, veel fruitbomen en tal van andere siervormen.
Boomspiegel: stuk (onverharde) grond op maaiveld rondom de boom dat van boven toegankelijk is voor lucht en water.
BOPA: buitenplanse omgevingsplanactiviteit
Bouw ontwikkeling: een bouw ontwikkeling die bestaat uit de ontwikkeling of uitbreiding van een bedrijventerrein, een zeehaventerrein, een woningbouwlocatie, kantoren, een detailhandel voorziening of een andere bouw voorziening en die voldoende substantieel is.
Dakgroen: vegetatiedak, extensief- of intensief dakgroen, op platte of schuine daken.
Deelplangebied: bouw ontwikkeling binnen het plangebied van een gebiedsontwikkeling.
Exploitatiegebied: de grond(en) waar de bouw ontwikkeling plaatsvindt.
Extensief groendak: een groen dak met vegetatie dat grotendeels zichzelf in stand kan houden en weinig onderhoud nodig heeft. Een extensieve groene dakbedekking bestaat meestal uit
een substraatlaag en sedum begroeiing.
Footprint: dit is de oppervlakte van de bebouwing.
Functiewijziging: het wijzigen van de huidige gebruiksfunctie
naar een of meerdere andere gebruiksfuncties.
Gemengd gebied: Bestemmingsomschrijvng van een gebied binnen de bebouwde kom, waar zowel detailhandel als bedrijven (categorie a en b), horeca en woningen liggen.
Gevelgroen: bij groene gevels worden er planten aan de voet van de gevel in de volle grond geplaatst. De gevel wordt voorzien van een constructie voor de geleiding van de planten. Waarna deze de gevel groen maakt.
Onder gevelgroen verstaan we ook **verticaal groen.** Van verticaal groen spreken we wanneer verticale vlakken met planten worden bedekt en wanneer de planten in bakken gevuld met grond of met substraat (minerale wol, schuim, vilt, etc.) wortelen (niet-grondgebonden). Kenmerkend voor gevelgroen is het gebruik van groeisubstraten en een watergeefsysteem annex voedingssysteem.
Groen: bestaat uit groene planten als: bomen, gras, heesters, kruiden en vaste planten. Water en wadi's vallen ook onder groen. Open verharding telt voor 15% als groen.
Kernen het betreft de komgrenzen stedelijk van 2022
Kroonoppervlak: de oppervlakte van de kroon. Dat is het bovenste deel van de boom, bestaand uit takken en bladeren.
Nieuwbouw: gebouwen die nog moeten worden gebouwd.
Nieuwe ontwikkeling: een bouw ontwikkeling die een nieuw of groter planologisch beslag legt op de ruimte en/of een ontwikkeling waarbij een nieuwe bebouwing wordt toegevoegd.
Obstakelvrije bovengrondse groeiruimte De groei van groen (bomen)wordt niet belemmerd door gebouwen of andere obstakels.
Onbebouwde deel van het plangebied: Voor het onbebouwde deel wordt uitgegaan van de feitelijke planologische legale situatie.
Planologische bouwrechten tellen niet mee.
Openbaar toegankelijke ruimte: de publiek toegankelijke ruimte binnen een plangebied/exploitatiegebied. Zoals wegen, langzaamverkeersroute, verblijfsgebieden, groen en water.
Optopping: het toevoegen van woningen door een bestaand gebouw te verhogen met één of meerdere bouwlagen.
Plangebied: Een plangebied bestaat uit het exploitatiegebied en overige gronden. Dit kunnen aaneengesloten gronden maar ook niet-aaneengesloten gronden zijn (mits er planologisch of functioneel een duidelijke samenhang is tussen de gronden).
Plangebied gebiedsontwikkeling: Een plangebied waarvoor een door het bevoegd gezag vastgestelde structuurvisie,
gebiedsvisie, masterplan, gebiedsplan of daarmee vergelijkbaar kader stellend besluit is vastgesteld. Binnen het plangebied gebiedsontwikkeling kan er sprake zijn van meerdere deel plangebieden (ontwikkellocaties).
Publiek toegankelijk groen: Dit kan privaat groen zijn, maar
ook openbaar groen. Als het groen maar voor eenieder toegankelijk is.
Ruimtelijk plan: aanpassing van het omgevingsplan nodig of
buitenplanse omgevingsplan activiteit- vergunning (BOPA) is
nodig.
Soortenmanagementplan is een lange termijn strategie voor de bescherming van kwetsbare diersoorten in de kernen van de gemeente Heusden. Het gaat vooral over de vleermuizen, huismus en gierzwaluw.
Stamomtrek. De omtrek van een boomstam op 1,3 m hoogte
Stedelijke gebied: het betreft de komgrenzen stedelijk van 2022
Uitbouw: een aan het gebouw vastzittend bouwwerk dat over een groot gedeelte rechtstreeks vanuit het gebouw toegankelijk is
Woningsplitsing: wanneer 1 zelfstandige wooneenheid wordt gesplitst in meerdere zelfstandige wooneenheden.

Bijlage 1 Soortenmanagementplan

Algemeen

De provincie Brabant zal in 2026 aan de gemeente Heusden een generieke ontheffing verlenen op basis van een Soortmanagementplan (hierna SMP) voor de verboden in het kader van hoofdstuk 3 van de omgevingswet op grond van artikel 3.1 lid 2 voor het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren van de huismus en de gierzwaluw en op grond van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en laatvlieger en het opzettelijk verstoren van vleermuizen. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dient het SMP op de hieronder staande wijze verblijven aan te brengen:

Soort	**Type verblijf**	**Gebruik: wonen**					**Gebruik: alles behalve wonen**	
		Gebouw tot 3 meter	Vrijstaand, halfvrijstaand of geschakeld hoofdgebouw (1 of 2 woningen)	Aaneengebouwd hoofdgebouw (vanaf 3 woningen)	Gestapelde bebouwing (tot 5 bouwlagen)	Gestapelde bebouwing (vanaf 5 bouwlagen)	Gebouw tot 3 meter	Gebouw vanaf 3 meter
Gierzwaluw	Nestplek	-	1 per woning	1 per woning	0,3 per woning	0,3 per woning, geteld tot 5 bouwlagen	-	1 per 100m2 BVO
Huismus	Nestplek	1 per hoofdgebouw	1 per woning	1 per woning	0,3 per woning	0,3 per woning, geteld tot 5 bouwlagen	1 per hoofdgebouw	1 per 100m2 BVO
Vleermuizen	Klein zomer/najaar tot 10 dieren (evt in combi met kraamverblijf)	1 per hoofdgebouw	1 per woning	1 per woning	0,5 per woning	0,25 per woning	1 per hoofdgebouw	1 per 100m2 BVO
	Groot zomer/najaar tot 25 dieren	-	-	0,1 per woning, naar boven afronden, minimaal 1	1 per gebouw	2 per gebouw	-	0,1 per 100m2 BVO
	Massawinterverblijf	-	-	-	2 per gebouw (evt in combi)	4 per gebouw (evt in combi)	-	Ter beoordeling ecoloog
	Kraamverblijf (evt combi met groot zomerverblijf)	-	-	0,1 per woning, naar boven afronden, minimaal 1	2 per gebouw (evt in combi)	4 per gebouw (evt in combi)	-	0,1 per 100m2 BVO

Minimaal bovenstaande doelen moeten behaald worden voor 2030 om aan de compensatie eisen[4] te voldoen: Alle verblijven die daar extra bijkomen zijn meegenomen en versterkt de soorten. Bovenstaande tabel wordt geborgd in het omgevingsplan gemeente Heusden[5].

[4] De tabel is gemaakt op basis van de berekening van ecologen van Natuurinclusief. Naast het inbouwen van kasten in nieuwe woningen moeten ook op andere wijze verblijf en nestplaatsen aangebracht worden; bijvoorbeeld paalkasten, en tijdens renovatie werkzaamheden van grote groepen woningen. Ten tijde van het vaststellen van de groennorm heeft de provincie nog geen definitieve goedkeuring aan gegeven. In de aanloop naar de vergunning verlening hebben we de tabel al wel met hen besproken. De definitieve tabel zal in samenspraak met de provincie worden vastgesteld.

[5] De borging gaat pas gelden vanaf dat de regels worden uitgerold over onze gemeente.

Bijlage 2 Groeiplaats bomen

Bij het vaststellen van de klimaatadaptatiestrategie is besloten voor de klimaat adaptieve doelstelling voor de gemeente:

	Basis op orde	Klimaatadaptiever	Klimaatadaptief
Criteria	• **25%** schaduw op langzaam verkeerroutes. • **20%** schaduw op buurtniveau. • Max. **400m** afstand tot verkoelend groen (min. 200m²). • **Tot 30%** warmtewerend oppervlak.	• **40%** schaduw op langzaam verkeerroutes. • **30%** schaduw op buurtniveau. • Max. **300m** afstand tot verkoelend groen (min. 200m²). • **40 tot 50%** warmtewerend oppervlak.	• **40%** schaduw op langzaam verkeerroutes. • **40%** schaduw op buurtniveau. • Max. **200m** afstand tot verkoelend groen (min. 200m²). **≥ 50%** warmtewerend oppervlak.

Tabel 3. Klimaatladder voor hitte.

Richtlijnen bij het planten van bomen: LIOR Heusden 2014

Boom grootte	Minimale aanplant maat, met draadkluit	Maximale aanplantmaat	Streefwaarde doorwortelbare ruimte
1e grootte	14-16	30-35	100 m3
2e grootte	14-16	25-30	60 m3
3e grootte	14-16	20-25	20 m3

Eisen groeiplaats in volle grond (doorwortelbare ruimte)

- Minimale netto bermbreedte bedraagt 3,0 m i.v.m. stabiliteit (streefwaarde). Afwijking alleen in overleg/overeenstemming;
- Minimale afstand doorwortelbare ruimte aan 1 of max. 2 zijden is 1,5m vanaf de stam gerekend;
- De minimale doorwortelbare diepte is 0,75 m, gerekend vanaf het maaiveld en bedraagt maximaal 1,0 m. Daaronder mag geen storende grondlaag/lagen aanwezig zijn. Minimale afstand tot GHG is 0,10m. De laag teelgrond moet minimaal 0,10 m boven de GHG zitten.
- Teelgrond (doorwortelbare ruimte) bevat een streefwaarde van 3% organische stof (stabiele humus), voor bomen in de volle grond, zie bovenstaande tabel.
- Bij bomen die binnen een straal van 2m van een verharding staan is een wortelwerende voorziening langs de verhardingsconstructie noodzakelijk. Te nemen maatregel/materiaal/lengte ter goedkeuring aan de projectleider van de gemeente voorleggen.

Eisen groeiplaats in (gedeeltelijke) verharding en/of halfverharding

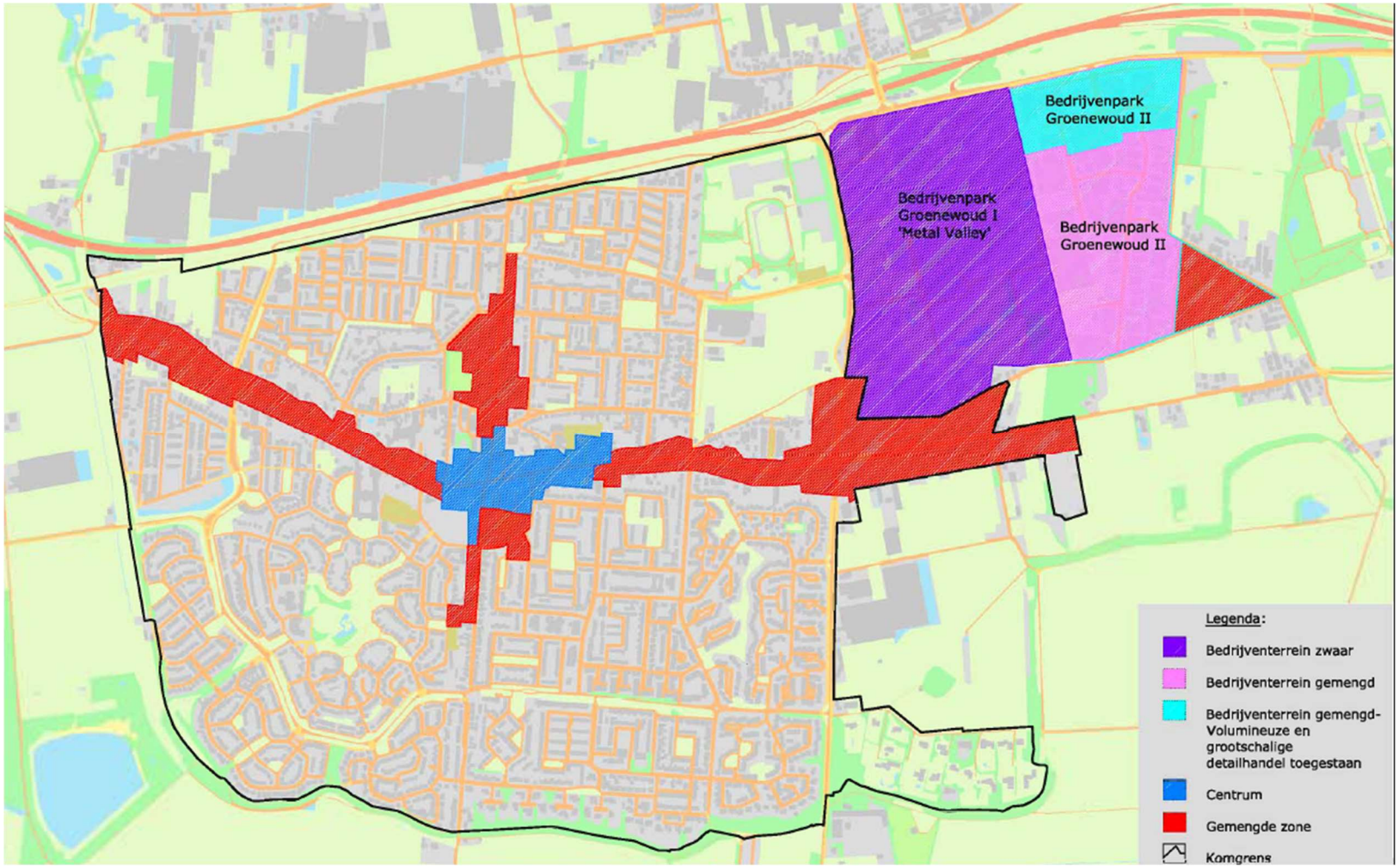
Voor bomen in volle grond waarin de doorwortelbare ruimte niet behaald kan worden, waarvan de streefwaarde minder dan 75% is, zijn aanvullende maatregelen onder de verharding en/of halfverharding noodzakelijk in de vorm van een groeiplaatsconstructie.

- bomen van de 1e grootte – streefwaarde is 75m3; waarvan minimaal 25m3 vollegrond
- bomen van de 2e grootte – streefwaarde is 45m3; waarvan minimaal 15m3 vollegrond

Voor bomen in volledige verharding of halfverharding dient een volledige groeiplaatsconstructie te worden aangelegd:

- bomen van de 1e grootte – streefwaarde 40m3;
- bomen van de 2e grootte – streefwaarde 25m3.

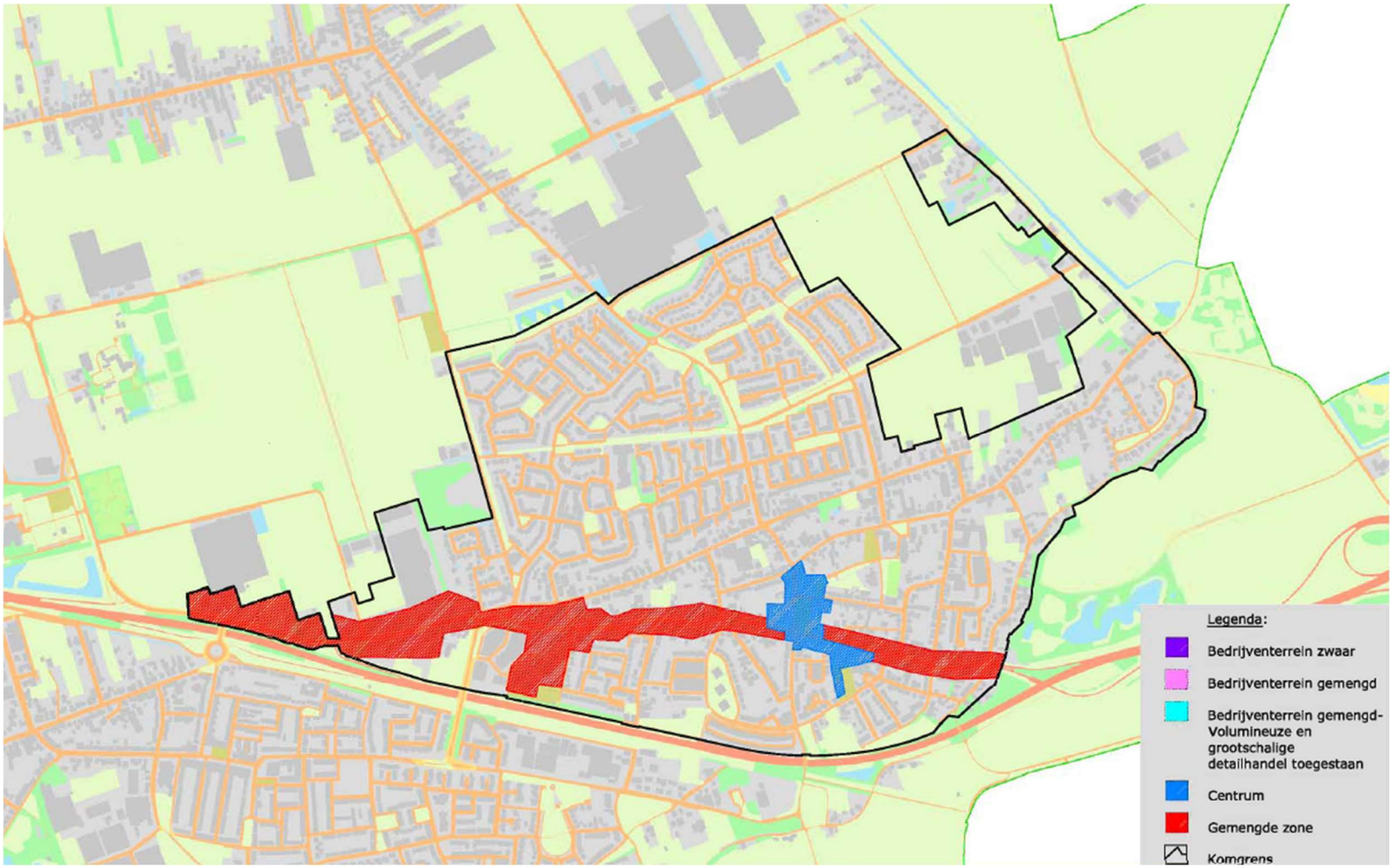
Bijlage 3 Centrum/ gemengde gebieden[6] en bedrijventerreinen.

[6] Als de contouren van het centrum/ gemengde gebied in de toekomst wijzigen, dan gelden de gewijzigde contouren ook voor de Groennorm.

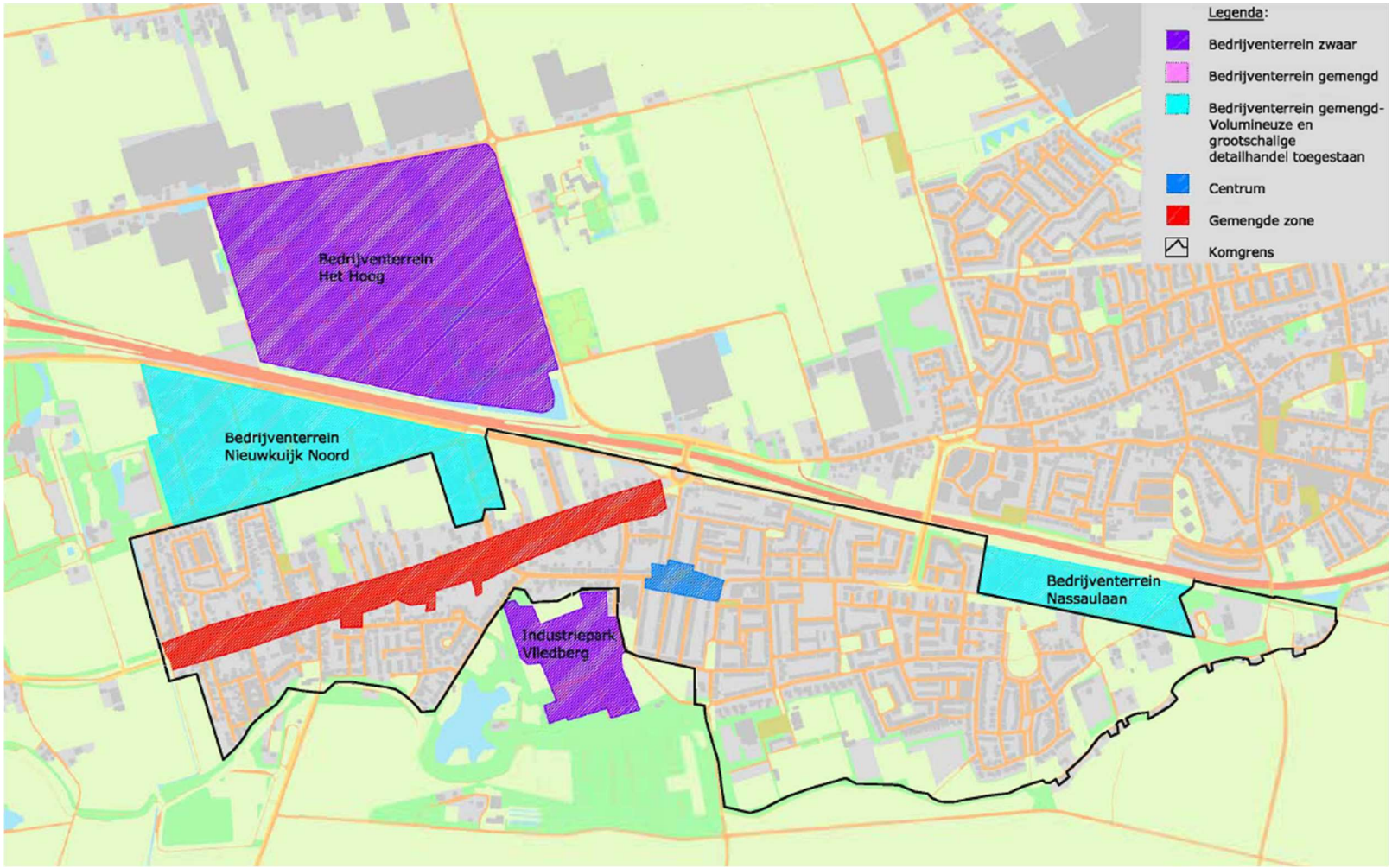
GEMEENTE HEUSDEN

DRUNEN

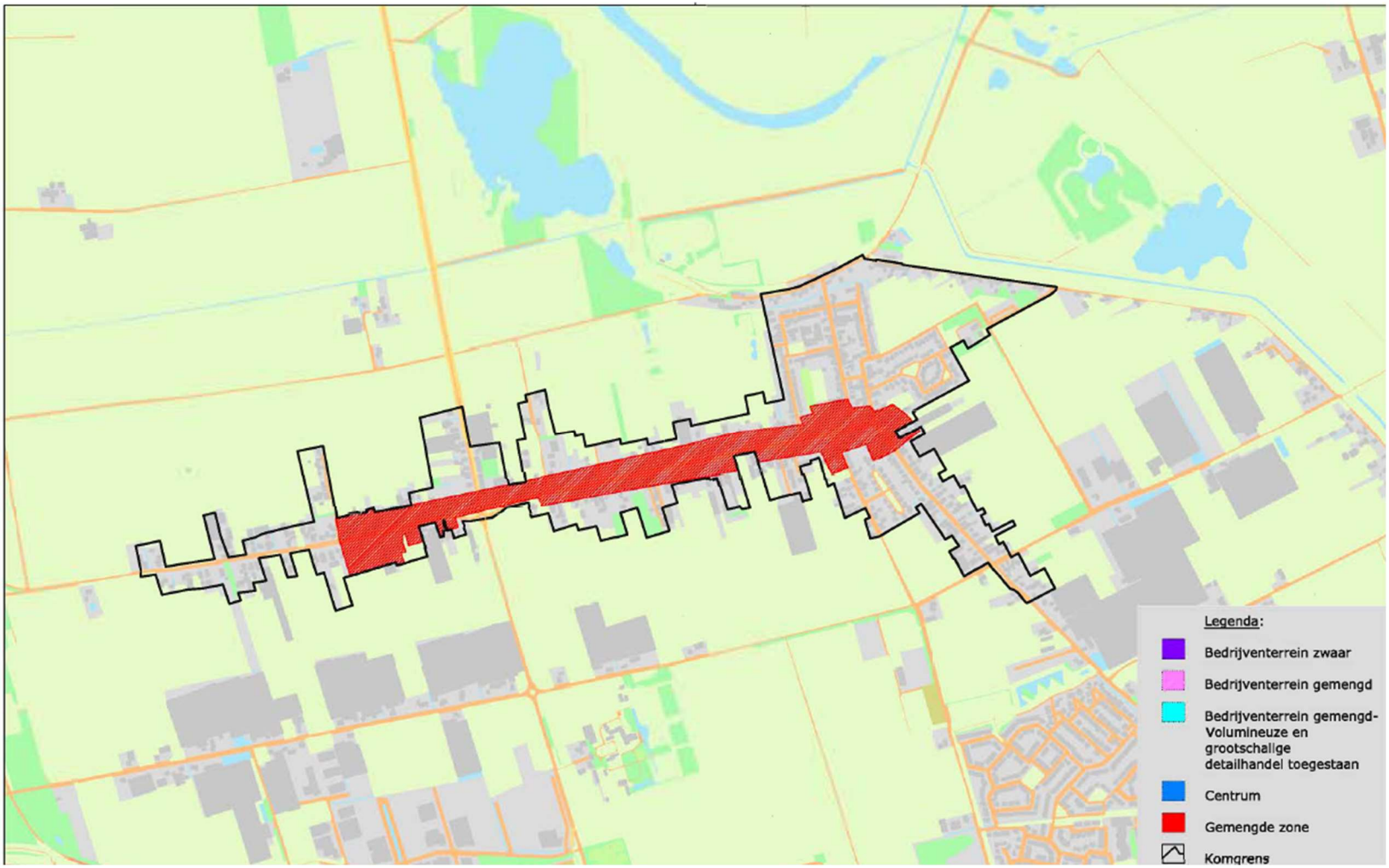
VLIJMEN

GEMEENTE HEUSDEN

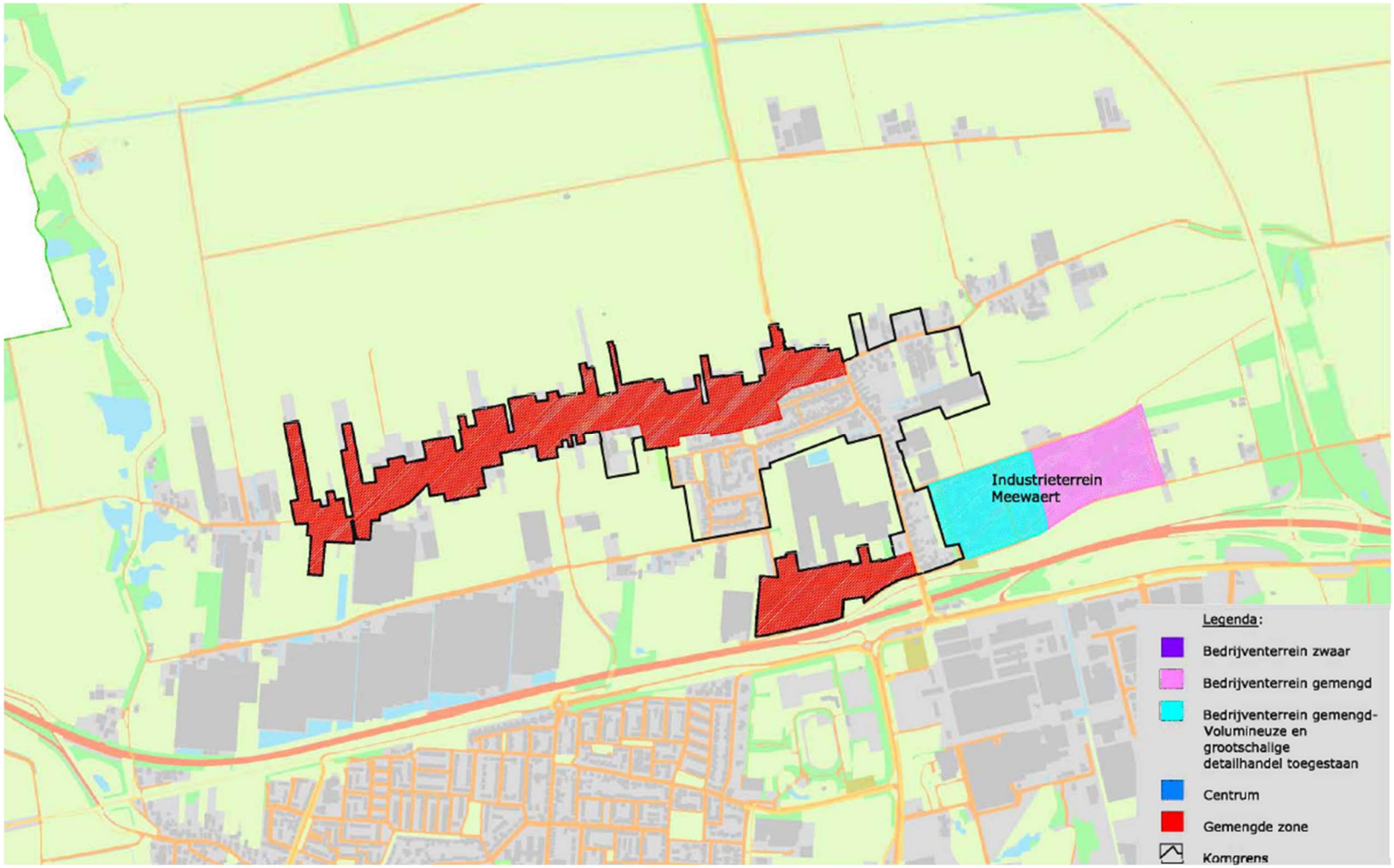
NIEUWKUIJK, VLIEDBERG

GEMEENTE HEUSDEN

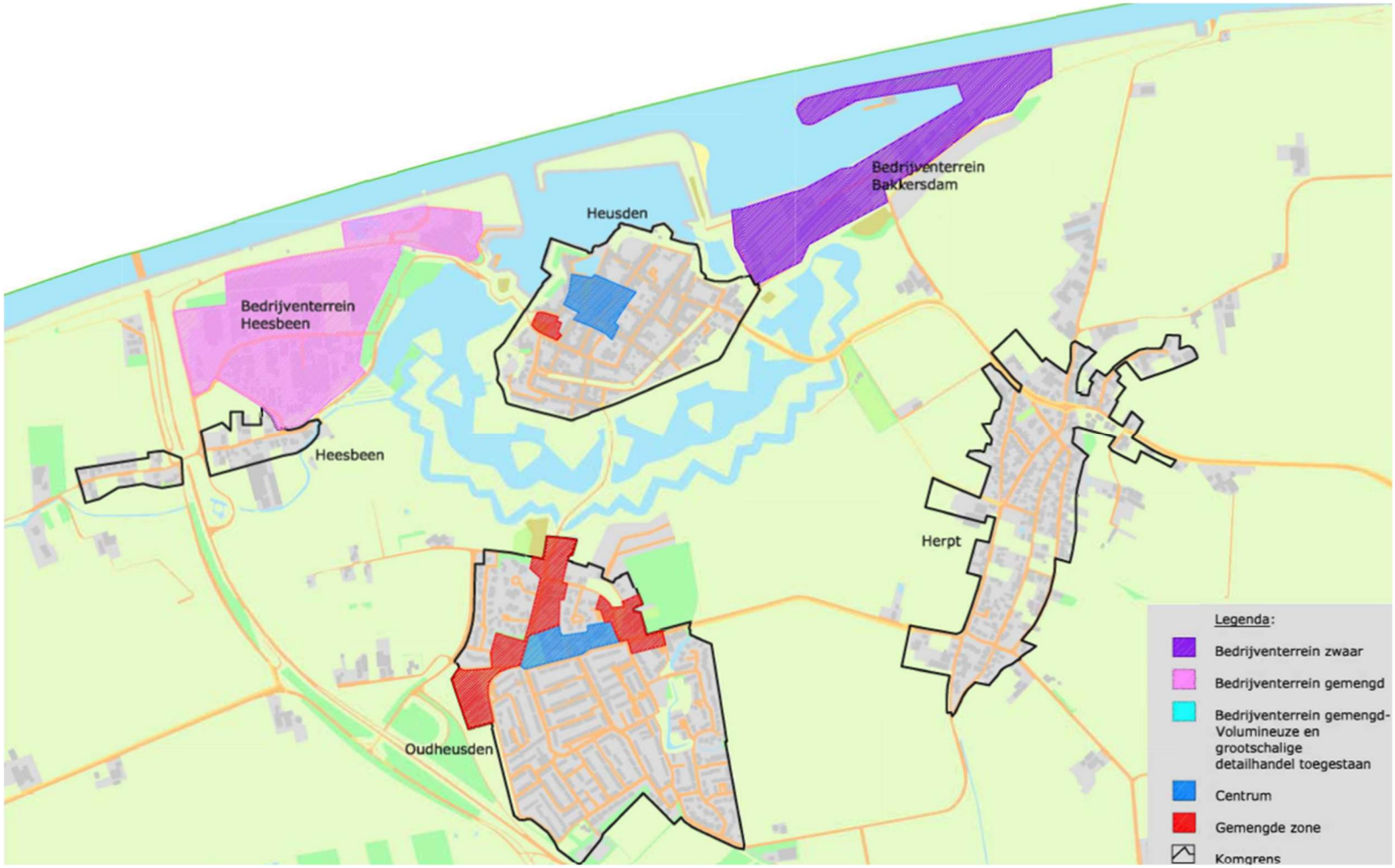
HAARSTEEG

GEMEENTE HEUSDEN

ELSHOUT

GEMEENTE HEUSDEN

Bedrijventerrein
Bakkersdam
Heusden
Bedrijventerrein
Heesbeen
Heesbeen
Herpt
Oudheusden
Legenda:
Bedrijventerrein zwaar
Bedrijventerrein gemengd
Bedrijventerrein gemengd-
Volumineuze en
grootschalige
detailhandel toegestaan
Centrum
Gemengde zone
Komgrens

(OUD) HEUSDEN

Literatuur

- **Groenbeleidsplan gemeente Heusden, februari 2023,** Groenbeleidsplan 2023-2028
- **Klimaatstrategie gemeente Heusden 2024, februari 2024** Klimaatadaptatiestrategie gemeente Heusden 2024
- **Beleidsregel randvoorwaarden voor water bij bouwen gemeente Heusden** Beleidsregel randvoorwaarden voor water bij bouwen in de gemeente Heusden | Lokale wet- en regelgeving
- **Omgevingsplan gemeente Heusden, april 2024** Omgevingsvisie | Gemeente Heusden
- **Buurtmonitor Heusden** https://heusden.buurtmonitor.nl/
- **De Klimaatatlas van Nederland** https://www.klimaateffectatlas.nl/nl/buurtdashboard
- **Groen-en klimaatnormen in de stad en omgeving** Een verkenning vanuit de wetenschap, Wageningen universiteit, Snep en Goosens, 2022
- **Een praktische verkenning naar een Nederlandse groen-en klimaatnorm,** SWECO, januari 2024
- **Handreiking decentrale regelgeving Klimaatadaptief en natuurinclusiefbouwen, inrichten en beheren** Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, december 2022.
- **Handreiking Groen in en om de stad** Systematiek en richtlijnen voor de borging van Groen in en om de stad, Rijksoverheid, mei 2024 Handreiking Groen in en om de Stad - Klimaatadaptatie
- **Handreiking Groen en gezond leven in de stad** netwerken met meer ruimte voor natuur, bewegen en ontmoeten, MOOInl, januari 2024
- **23 maart 2023 Kamerbrief Tweede Kamer** over de Landelijke Maatlat voor de groene, klimaatadaptieve gebouwde omgeving
- **NIKA Beleid voor Natuur Inclusief- en Klimaat Adaptief ontwikkelen en bouwen,** gemeente Apeldoorn, juni 2024
- **Klimaatadaptie | Den Bosch 2022**
- **Visie op beweeg en ontmoetingsruimte gemeente Heusden, september 2022.** Visie op beweeg en ontmoetingsruimte
- **Basiskwaliteit natuur in de bebouwde, juli 2025** Basiskwaliteit natuur in de bebouwde omgeving

Contact met de

Gemeente Heusden

Telefoon 073-5131789
maandag - vrijdag van 08.30 tot 17.00 uur
WhatsApp: 06-53235705

Bezoeken
Julianastraat 34,
Bezoek Vlijmen afspraak
Maandag t/m donderdag 08.30 – 17.00 uur
Dinsdag avondopenstelling 17.00-20.00
Vrijdag 08.30 – 12.00 uur

Post
Gemeente Heusden
Postbus 41, 5250 AA Heusden
www.Heusden.nl

email:
info@heusden.nl